

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

مرکز آموزشی و درمانی

سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

مننژیت

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۴

شماره واحد آموزش به بیمار: ۰۲۶۳۵۷۷۱۱۲۵

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری:

التهاب پرده‌هایی که سطح مغز و نخاع را می‌پوشانند مننژیت نامیده می‌شود.

این بیماری به وسیله عفونت باکتریایی یا ویروسی ایجاد می‌شود. علائم مننژیت ویروسی خفیف هستند اما مننژیت باکتریایی می‌تواند خطرناک باشد. مننژیت باکتریایی بیشتر در کودکان زیر پنج سال دیده می‌شود، با این حال در هر سنی ممکن است اتفاق بیفتد.

علائم:

نشانه‌های اولیه‌ی مننژیت شاید شبیه آنفلوانزا باشد. این علائم از چند ساعت تا چند روز پس از آغاز بیماری بروز می‌کنند. در شیرخواران علائم غالباً گنگ و یا مبهم است و می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

• بد حالی عمومی

• تب

• استفراغ

• نخوردن غذا

• گریه و بی‌قراری

• در کودکان بزرگ‌تر ممکن است تمام علائم فوق به اضافه علائم دیگر دیده شود، مانند:

• سردرد شدید

• حساسیت و انزجار از نور شدید و صدای بلند

• سفتی عضلات، به خصوص عضلات گردن

• در تمام سنین ابتلا به مننژیت ممکن است همراه با علائمی مانند گیجی، اختلال هوشیاری و گاه تشنج باشد. در برخی کودکان مبتلا به مننژیت، بثورات جلدی مشخصی به صورت نقاط مسطح صورتی یا قرمز که با فشار دست محو نمی‌شوند، دیده می‌شود.

علل شایع:

• **مننژیت باکتریایی:** مننژیت باکتریایی حاد زمانی رخ می‌دهد که باکتری وارد جریان خون می‌شود و پس از آن به مغز و نخاع مهاجرت می‌کند. هم چنین این نوع مننژیت می‌تواند زمانی رخ دهد که باکتری مستقیماً به مننژ حمله کند که این می‌تواند ناشی از عفونت گوش و یا سینوس‌ها و یا شکستگی جمجمه و یا در موارد نادرتر بعد از برخی از جراحی‌ها رخ دهد.

• **مننژیت ویروسی:** این نوع از مننژیت معمولاً خفیف بوده و خودبه‌خود پاک‌سازی می‌شود. ویروس‌هایی مثل هرپس سیمپلکس، HIV، اوریون، ربو ویروس‌ها (مانند ویروس غرب نیل) و... نیز می‌توانند موجب مننژیت ویروسی شوند.

• **مننژیت قارچی:** این نوع از مننژیت نسبتاً نادر است و موجب بروز مننژیت مزمن می‌شود. گاهی اوقات ممکن است مشابه مننژیت حاد باکتریایی باشد. اگرچه این شکل از مننژیت از فردی به فرد دیگر قابل سرایت نیست. مننژیت کریپتوکوکال شایع‌ترین فرم قارچی این بیماری است که افراد دارای ضعف سیستم ایمنی مانند مبتلایان به ایدز را درگیر می‌کند. اگر این بیماری با داروهای ضد قارچ درمان نشود مرگ آفرین خواهد بود.

• مننژیت ممکن است در اثر عوامل غیر عفونی مانند واکنش‌های شیمیایی، آلرژی‌های دارویی، برخی از انواع سرطان‌ها و بیماری‌های التهابی مانند سارکوئیدوز نیز ایجاد شود.

عوامل خطر:

• عدم واکسیناسیون

- سن: بیش‌تر موارد مننژیت در کودکان زیر ۵ سال رخ می‌دهد. مننژیت باکتریایی نیز بین افراد زیر ۲۰ سال شایع است.
- زندگی کردن در مجتمع‌های شلوغی مانند خوابگاه‌ها
- حاملگی: بارداری خطر ابتلا به عفونت باکتریایی که موجب مننژیت می‌شود را افزایش می‌دهد.
- ضعیف شدن سیستم ایمنی بدن
- ◆ **عوارض احتمالی:**
- از دست دادن شنوایی
- مشکلات حافظه
- ناتوانی در یادگیری
- آسیب مغزی
- مشکلات در راه رفتن
- تشنج
- نارسایی کلیوی
- شوک
- مرگ
- ◆ **پیشگیری:**
- شست‌وشوی مرتب دست‌ها
- تمرین عادات خوب بهداشتی
- سالم ماندن با استراحت، ورزش و غذای سالم
- هنگام عطسه یا سرفه از پوشیده بودن دهانتان مطمئن شوید.
- در زنان حامله با پختن گوشت تا دمای ۷۴ درجه و عدم مصرف پنیر غیر پاستوریزه از ابتلا به لیستریوز پیشگیری کنید.

تشخیص:

- شرح حال و معاینه توسط پزشک
- کشت خون
- تصویربرداری (سی.تی.اسکن و ام.آر.آی)
- آزمایش مایع نخاع

درمان:

- مننژیت باکتریایی: این نوع از مننژیت باید بلافاصله با آنتی‌بیوتیک داخل وریدی درمان شود.
- مننژیت ویروسی: آنتی‌بیوتیک‌ها نمی‌توانند مننژیت‌های ویروسی را درمان کنند. این نوع از مننژیت معمولاً خودبه‌خود و در طول چند هفته با استراحت مطلق و مصرف مایعات زیاد درمان خواهد شد.
- مننژیت قارچی با داروهای ضد قارچ درمان می‌شود.
- اگر علت مننژیت شما مشخص نیست، ممکن است پزشک تا زمان مشخص شدن علت بیماری درمان ضد ویروسی و آنتی‌بیوتیکی را شروع کند.

داروها:

- استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها
- استفاده از داروهای ضد التهاب
- استفاده از داروهای ضد تشنج
- درمان سایر مشکلات مانند سردرد، تهوع و...
- در صورت تجویز آنتی‌بیوتیک‌ها آن‌ها را به موقع استفاده کنید، درمان را کامل کنید و در صورت بروز واکنش‌های حساسیتی به پزشک اطلاع دهید.
- در صورت مصرف داروهای ضد بارداری به پزشک اطلاع دهید.
- ◆ **در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟**
- تب
- سردرد به ویژه در ناحیه پشت سر
- تهوع
- استفراغ جهنده
- تشنج
- اختلال در سطح هوشیاری از منگی و خواب‌آلودگی تا بی‌هوشی
- خم شدن لگن و زانوی بیمار هنگام خم شدن گردن